

MIKSI JEESUS ITKEE?**Lk 19:41-48****(11 HJS I vk)****Kouvola****(04.08.2013)****Teksti:**

Ja kun hän (Jeesus) tuli lähemmäksi ja näki kaupungin, itki hän sitä ja sanoi: "Jospa tietäisit sinäkin tänä päivänä, mikä rauhaasi sopii! Mutta nyt se on sinun silmiltäsi salattu. Sillä sinulle tulevat ne päivät, jolloin sinun vihollisesi sinut vallilla saartavat ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta; ja he kukistavat sinut maan tasalle ja surmaavat lapsesi, jotka sinussa ovat, eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle, sen tähden ettet etsikkoaikaasi tuntenut."

Ja hän meni pyhäkköön ja rupesi ajamaan myyjiä ulos ja sanoi heille: "Kirjoitettu on: 'Minun huoneeni on oleva rukoushuone', mutta te olette tehneet siitä ryöväreiden luolan." Ja hän opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimmäiset mieltivät, miten saisivat hänet surmatuksi; mutta he eivät keksineet, mitä tekisivät, sillä kaikki kansa riippui hänessä ja kuunteli häntä. (Lk 19:41-48.)

JOHDANTO

- a. Tämän päivän tekstin alkuosa kertoo eräästä kaupungista ja sen kohtalosta.
- b. Tekstin loppuosa kertoo saman kaupungin jumalanpalveluksesta heidän omassa kirkossaan.
- c. Eittämättä herää myös kysymys: entäpä jos tekstimme ei olekaan vain kertomus 2000 vuoden takaa, vaan samalla myös kuva meidän kaupungeistamme ja meidän jumalanpalveluksistamme?

1. YLEISTÄ

- 1.1. Raamatussa mainitaan kaksi kertaa Jeesuksen itkeneen: Ensin Lasaruksen haudalla ja sitten Öljymäellä katsellessaan Jerusalemiä, kuten tekstimme kertoo.
- 1.2. Lasaruksen haudalla muutkin itkivät. Itku tarttuu. Ei siis ihme, että Jeesuskin itki siellä. Tämän päivän tekstissämme Jeesus itkee toisten iloitessa.
- 1.3. Tämän evankeliumin sisältö on tapahtunut viikkoa ennen pitkäperjantaita ja pääsiäistä,

palmusunnuntaina, jolloin Heramme ratsasti Jerusalemiin. Kun Jeesus ja häntä seurannut väkijoukko nousee Betaniasta ja Beetfagesta Öljymäelle ja katselee sieltä Kidronin laakson yli Jerusalemiä, Jeesus alkaa itkeä.

- 1.4. Itkevän ohi ei ole helppo kulkea ottamatta jollakin tavoin osaa hänen suruunsa. Ainakin tekee mieli kysyä, mikä häntä vaivaa, minkä tähden hän itkee. Pysähdymme tänä päivänä itkevän Jeesuksen luo ja kysymme: ”Jeesus, mitä sinä itket?”

2. MIKSI JEESUS ITKI (Lk 19:41)?

- 2.1. ”Ja kun hän (Jeesus) – – näki kaupungin, itki Hän sitä” (j.41).

Elisa ja Jeremia olivat olleet itkijäprofeettoja (2 Kn 8:11-12; Jr 8:18-23; 14:17). He toivat julki itse Jumalan sydänääniä, hänen suruaan kansan syntien tähden. Heidän teksteistään emme voi edes aina erottaa, kumpi itkee, Jumala vai profeetta. Vielä syvemmin Jumalan murhe ilmenee Jeesuksen ääneen itkemisessä.

Alkukielen sana *klaiio* on hyvin voimakas ilmaisu. Se merkitsee tuskaista ääneen vaikeroimista / valittamista. . *Klaiein*-verbiä käytetään UT:ssa myös Raakelin itkusta lapsisurmien johdosta (Mt 2:18) ja Pietarin itkemisestä raukkamaisten kieltämistensä jälkeen hiilivalkealla (Mt 26:75).

- 2.2. Jeesus ei itke omaa tulevaa kärsimystään vaan sitä, että moni paaduttaa itsensä ja hylkää Jumalan pelastusteon (Lk 23:26-31). Joku on sanonut tästä Jeesuksen itkusta, että se on osoitus Hänen kahdesta eri luonnostaan: Hän itkee ihmisenä sen tähden, mitä Hän on joutunut ennustamaan Jumalana. Tämä sinänsä hyvää tarkoittava ajatus ei ehkä sittenkään ole oikein, sillä Jeesuksessa Kristuksessa ihminen ja Jumala eivät liene noin erotettavissa toisistaan (communicatio idiomatum). Kyllä Öljymäellä myös Jumala itkee.
- 2.3. Palmusunnuntain riemu vaihtuu äkkiä Vapahtajan tuskaan. ”Hän tuli omiensa tykö, mutta he eivät ottaneet häntä vastaan ” (Jh1:11). Tämä on toistuva ilmiö kautta aikojen, mutta erityisesti lopunajallisessa luopumuksessa.

3. MIKSI JEUSALEM TUOMITTIIN (Lk 19:42-44)?

- 3.1. Jeesus puhuttelee Jerusalemiä kuin ihmistä. Niin tekivät myös VT:n profeetat puhuessaan tytär Jerusalemista. Riipaisevaa henkilökohtaisuutta osoittaa myös puhuttelun 10–12 -kertainen sinuttelu!
- 3.2. Jumalallisilla silmillään Jeesus näki 40 vuoden päähän, vuoteen 70 jKr., jolloin Jerusalemiä lähestyi joukkoineen toisenlainen kuningas, Rooman julma keisari Titus. Mitä tuolloin oli tapahtuva? Tekstimme jakeet 43-44a ennustavat sen kirjaimellisesti

Runomuotoisessa ennustuksessaan Jeesus puhuttelee Jerusalemiä äidikseen, jonka lapset, so. kaupungin asukkaat, jakavat sen kohtalon. Jeesuksen ajan profaanihistorioitsija, Josefus, kuvaa järkyttävien sanoin Jerusalemin hävityksen, joka tapahtui siinä 40 vuotta myöhemmin eli v. 70 Jeesuksen syntymän jälkeen.

On merkillinen tosiasia, että Jeremia nuorena profeettana ennusti Jerusalemin aikaisemman hävityksen aivan samoin 40 vuotta ennen kuin se tapahtui Babylonian hallitsijan Nebukadnessarin toimesta v. 626 eKr. (Jr 1).

- 3.3. ”*Sen tähden, ettet etsikkoaikaasi tuntenut*”, sanoo Jeesus (j. 44b). Mitä on etsikkoaika? Alkutekstissä sanotaan ”*ton kairon tees episkopees*”. Episkopos tarkoittaa ’tarkastajaa’, ’kaitsijaa’, ’piispaa’. Ja ”episkopee” merkitsee tarkastustajan / piispan ”vierailua”. ”*Ton kairon tees episkopees*” tarkoittaa ”Jumalan vierailua / tarkastusta kansansa keskuudessa”. Jumalan vierailu merkitsee aina esikkoaikaa. ”Etsikkoaika” (*kairos tees episkopees*) tarkoittaa kirjaimellisesti vierailun määrähetkeä, tarkastusta, tässä Jumalan antamaa erityistä mahdollisuutta, jonka juutalaiset hylkäävät hylätessään Jeesuksen.

Jerusalemin etsikkoaika oli ollut ne 3 vuotta, jolloin Jeesus oli käynyt sisälle ja ulos Jerusalemistä. Noiden 3 vuoden aikana Jeesus oli usein puhunut Jerusalemin temppelissä parannuksesta ja Jumalan valtakunnasta. Jeesuksen puhe oli varmasti ollut selkeää, voimassa ja rakkaudessa esitettyä. Mutta se oli kaikunut kuuroille korville. Vaikka kansa nyt huusi ”Hoosianna”, jo vajaan viikon kuluttua ainakin osittain samat ihmiset huusivat: ”Vie pois, vie pois, ristiin naulitse, ristiin naulitse.”

Jeesus oli turhaan yrittänyt pelastaa Jerusalemiä. Enää Jeesus voi osoittaa rakkauttaan vain säälistä itkien. Jumalan täytyi tuomita Jerusalem. Kaupunki oli itse tahtonut niin.

- 3.4. Jeesus sanoi: a) Jospa tietäisit, b) mikä rauhaasi sopii, c) mutta nyt se on sinun silmiltäsi salattu” (j. 42).

”*Jospa tietäisit*”: on tietämättömyyttä, joka on syntiä ja tuottaa syyllisyyden.

”*Mikä rauhaasi sopii*”: Nimi Jerusalem merkitsee ”Rauhan perustus, rauhan maja”. Jos Jerusalem olisi ollut nimensä mukainen, se olisi ottanut vastaan Jeesuksen, rauhan Ruhtinaansa.

”*Mutta nyt se on sinun silmiltäsi salattu*”: Jerusalem oli sokea. Jumala oli sokaissut sen. Sen etsikkoaika oli ohi. Jumalan oli poistumassa sieltä. Siksi se ei voi enää nähdä tilaansa eikä tuntea tarvetta parannukseen.

On hirmuista, kun ihminen ja tässä tapauksessa kokonainen kaupunki paatuu niin, että se ei enää voi nähdä sen tähden, että se ei tahtonut nähdä. Niin käy, kun ihmiset epäuskossa paaduttavat itsensä.

- 3.5. Kouvolan kaupungissa on tänään esikkoaika, sillä missä Jeesuksen sanaa saarnataan, siellä Jeesus on itse läsnä. Tänään Jeesus kutsuu Kouvolan kirkoissa Kouvolan kaupunkia parannukseen ja sisälle Jumalan valtakuntaan.

Jeesuksen ja Hänen sanansa kohtaaminen on aina iankaikkisuusvakava hetki. Jos Pyhä Henki poistuu jonkin paikkakunnan yltä, siellä ei voi olla enää synnin tuntoa eikä pelastuksen ikävää. Siellä eletään valtoiminaan synnissä. Jumalan hylkäämä ihminen tai kaupunki ei tiedä enää, mikä hänen rauhaansa sopii. Se ei näe syntejensä eikä usko tuomioon.

4. TUOMION SYYN SYY (j. 45-48)

- 4.1. Todettakoon sivumennen, että Jeesus puhdisti Jerusalemin temppelin kahdessa eri yhteydessä: Ensimmäisen kerran julkisen toimintansa alussa (Jh 2:13-17), jolloin hän käytti ruoskaa, toisen kerran julkisen toimintansa lopussa, josta tämän päivän teksti kertoo.

Tekstin jälkimmäinen puolisko, kertomus temppelin puhdistamisesta, tuntuu irralliselta asialta tekstin alkuosaan nähden. Näin ei kuitenkaan ole, vaan tekstin loppuosa on alkuosan tapahtumien selitys. Tekstin loppuosa osoittaa Jerusalemin osaksi tulleen tuomion perimmäisen syyn.

- 4.2. Jerusalemin temppeli oli tarkoitettu paikaksi, jossa julistetaan Jumalan Sanaa ja jossa kamppaillaan rukouksessa Jerusalemin pelastumisen ja herätyksen puolesta.

Mutta temppeli oli muuttunut rukoushuoneesta ryövärien luolaksi ja markkinapaikaksi, jossa himoittiin rahaa ja petettiin ihmisiä. Jeesus vetoaa silloin VT:n kirjoituksiin: ”Kirjoitettu on: ”Minun huoneeni on oleva rukoushuone”. Jeesus kiivastuu näkemästään ja puhdistaa temppelin.

Kaupankäynti temppelin pakanoiden esipihalla oli ylipappien privilegio, etuoikeus, jolla he keräsivät melkoisia summia itselleen. Vain Tyyron raha kelpasi temppelin uhreihin, joten muu valuttaa oli vaihdettava ensin siihen. Siksi tarvittiin *rahanvaihtajia*. Myyjät myivät puolestaan sakraalieläimiä uhreiksi. Näin pyöri tuottava ja epäoikeudenmukainen kauppa, jossa ahneuden synty oli kätkeyty hurskauden naamarin taakse. On syytä huomata, että teollaan Jeesus ei häirinnyt itse kulttia, jumalanpalvelusta, jota vietettiin temppelin sisäpihalla.

Jr 7:10-11 kuvaa ensimmäisen temppelin muuttumista rosvojen luolaksi. Js 56:7 kuvaa temppeliä messiaanisenä aikana: ”Minun temppelistäni tulee huone, jossa kaikki kansat saavat rukoilla.” – On pohdittu, miksi Mt ja Lk ovat jättäneet pois Jesajan maininnan ”kaikista kansoista”, joka puolestaan vanhimmassa evankeliumissa eli Mk:ssa on. Ehkä siksi, että Mt:n ja Lk:n evankeliumien kirjoittamisen aikaan temppeli oli jo hävitetty ja lakannut olemasta universaalinen rukoushuone (vrt. Jh 4:21).

- 4.3. Kun ajattelemme Suomen kansaa, sen kirkolla ja kirkoilla on suunnaton vastuu tämän kansan kohtalosta. Kouvolan seurakunnilla on iankaikkisuusvastuu Kouvolan kaupungista.

Monin paikoin Suomen kirkossa on katoamassa raja pyhän ja epäpyhän väliltä. 1940- ja 1950-luvulla teologiset tiedekuntamme valitsivat ns. lundilaiskiistan aikana linjakseen antinomismien eli Jumalan lain kieltämisen. Antinomismi on mahdollistanut kaikki viimeaikaiset kirkkomme jumalattomat päätökset. Antinomismien seurauksena kirkkostamme on kadonnut myös Jumalan pyhyiden julistus ja Jumalan pyhyiden tunto. Julistetaan vain kaikki hyväksyttävää rakkauden Jumalaa. Tätä arkipiispammekin ja koko kirkkomme johto toistelee koko ajan rikki menneen äänilevyn tavoin.

Missä niin on käynyt, siellä tarvittaisiin ruoskaa ja temppelin puhdistamista, temppelin palauttamiseksi alkuperäiseen, Jumalan sanan mukaiseen tarkoitukseensa, sillä kirkkojemme tulisi olla Raamatun mukaan rukoushuoneita ja paikkoja, joissa julistetaan Jumalan pyhyyttä ja hyvyyttä ihmisten pelastamiseksi iankaikkiseen elämään.

- 4.4. Raamattu kutsuu myös yksityistä uskovaa ihmistä ”*Pyhän Hengen temppeliksi*”. Olemme kukin vastuussa myös tästä ja ennen kaikkea muuta tästä temppelistä. Onko meidän omassa elämässämme katoamassa raja pyhän ja epäpyhän väliltä? Onko ruumiimme muuttumassa rukoushuoneesta ryövärien luolaksi, synnin harjoittamisen paikaksi?

Herrallamme on oikeus tehdä meistä – vaikka ruoskan avulla – itselleen rukoushuoneita oman sielumme ja myös lähimmäistemme pelastamisen tähden.

PÄÄTÖS

1. Siellä missä Herra tekee jotakin, on etsikkoaika ja on vielä toivoa. Ruoskakin Jeesuksen kädessä täällä armonajassa on armoa. Sillä sen, jota Herra lyö, hän myös parantaa.
2. Tekstimme päättyy: ”Ja Jeesus opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimmäiset mieltivät, miten saisivat hänet surmatuksi.”
3. Kun kirkon uskonnolliset johtajat paatuvat, heistä tulee Jeesuksen ajan uskonnollisten johtajien tavoin Jeesuksen ja Jumalan vihollisia, vaikka he eivät itse sitä näe.
4. Jumala itkee katsellessaan hengellisesti harhaan johdettua Suomen kansaa sen osaksi tulevien kärsimysten tähden.

Rukoilemme: – Pyhä Jumala, armahda vielä kirkkoamme ja kansaamme! Anna kirkollemme, sen johtajille ja meille kaikille parannuksen armo!

Amen.

Virret:

311; 475:4; 314; 412; 399:4-5